

Foreløbig Beretning til Indenrigsministeriet om Tilvirkning af fersk Smør.

I Henhold til Landhusholdningsselskabets ærbødige Fremstilling til Ministeriet af 15de Novbr. og 19de Decbr. 1892 erholdtes paa Finantsloven 1893—94 en Bevilling af 10,000 Kr. til at søge dansk fersk Smør skaffet Indgang paa Parisermarkedet, og Ministeriet opfordrede Selskabet til at varetage denne Sag. Om end Erfaringen senere har viist, at dette Maal ikke lader sig naa ved direkte at rykke ind paa det franske Marked, men at Vejen hertil rettest bør lægges over England, hvor der ogsaa bruges en Del fersk Smør, saa synes der dog nu at være naaet praktiske Resultater, der ere af en saadan Betydning, at Selskabet anser det for sin Pligt at gjøre Ministeriet bekendt med, hvad der hidtil er udrettet i denne Sag og med de Resultater, der foreløbig ere naaede.

Det vil erindres, at det var paa den Mission, Konsulent Faber tilligemed Konsulent Arup foretog til Belgien og Frankrig ifølge Ministeriets Ordre gennem Konsulentkontoret for om muligt at finde nye Afsætningspladser for en Del af vore Landbrugsprodukter, at Konsulent Fabers Opmærksomhed fæstedes ved den høje Pris, der i Paris betales for det bedste ferske Smør, og som for det allerfineste Isignysmør endog kan naa op til $2\frac{1}{2}$ à 3 Kr. pr. dansk Pd. Og er det end kun de egentlige Favoritmærker, der opnaa denne Pris, og medfører den lange og

noget besværlige Vej for en Smørforsendelse herfra til Paris en Del Udgifter, saa stillede dog en Undersøgelse af alle herhenhørende Forhold i Udsigt, at vi med Fordel vilde kunne tage Del i Forsyningen af de 30 Millioner Pd. Smør, der aarlig forbruges i Paris, og hvoraf en ikke ringe Del er fersk Smør, saafremt det kunde lykkes os at fremstille et tilstrækkelig fint Produkt af en saadan Beskaffenhed, som det fine Parisermarked krævede, og som ikke blot bestaar i at Smørret skal være fersk, men ogsaa i at det skal være behandlet paa en fra vort almindelige Smør afvigende Maade.

I dette Øjemed blev der, samtidig med at Konsulent Faber undersøgte Forsendelsesvilkaarene, paa et Herregaardsmejeri paa Fyen og et Andelsmejeri i det sydlige Jylland lavet et Par Prøver af fersk Smør, med hvilke Konsulent Faber rejste til Paris. Resultatet var ikke tilfredsstillende; Smørret kunde ikke maale sig med det fine Isignysmør, dels fordi Tidspunktet, November Maaned, i og for sig er ugunstig for Smørrets Kvalitet, og dels paa Grund af mangelfuldt Kjendskab til Behandlingsmaaden. Konsulent Faber hjemsendte en Prøve af det fineste franske Smør, og med dette som Mønster opfordredes Mejerikonsulent Nissen-Dall, der ogsaa havde medvirket ved Fremstillingen af de første Prøver, til at gjøre et nyt Forsøg. Han fremstillede da to smaa Foustager Smør, som af Hr. Faber bragtes til Paris, og som vel kom det attraaede Maal nærmere, men dog endnu ikke naaede i Højde med det fineste franske Smør. Det fandtes dog, at der var Udsigt til en lønnende Afsætning af Smør til Paris, selv om det var af en noget ringere Kvalitet end det fineste franske.

Da der imidlertid ogsaa i England spises en betydelig Del fersk Smør, som dels kommer fra Frankrig, dels fra selve England, og som betales med en højere Pris end det fineste salte Smør, om det end ikke naaer den Pris, der i Paris betales for det fineste ferske Smør, fik Konsulent Faber den Tanke, at det muligvis vilde være lettere at

konkurere paa det engelske Marked og samtidig derigjennem vinde en saadan Erfaring med Hensyn til dette Smørs rette Behandling, at man atter med Haab om Held kunde forsøge sig paa Parisermarkedet. Faber forelagde Landhusholdningsselskabet sine Planer i saa Henseende, gaende ud paa, at Nissen-Dall skulde lave Smørret her i Landet, dette sendes til et engelsk Firma, som forhandler fersk og halvfersk Smør, og med hvilket Faber havde truffet Aftale om at modtage og efter hver Sending at afgive en Bedømmelse af Smørret, som da kunde være vejledende ved Tilvirkningen af den følgende Prøve. Ved denne Samvirken, tillige støttet af en Række Undersøgelser af det tilvirkede Smør i Prof. Steins kemiske Laboratorium, haabede man da lidt efter lidt at arbejde sig frem mod det attraaede Maal og finde en Behandlingsmaade, der fyldestgjorde Kravene i saa Henseende. Landhusholdningsselskabet billigede denne Plan og indhentede Ministeriets Samtykke til at benytte noget af den givne Bevilling paa anførte Maade.

For omtrent et Aar siden begyndte da disse Forsøg paa et Andelsmejeri i Koldingegnen under Konsulent Nissen-Dalls Ledelse. Hver Uge afsendtes Prøver, og efterhaanden som der opnaaedes større Sikkerhed i Fremstillingen droges flere og flere Mejerier ind i Forsøgene. Ligeledes satte man sig i Forbindelse med flere Forhandlere i England af fersk Smør, dels i London, dels i Manchester, og deriblandt ogsaa Forhandlere af fransk fersk Smør. Sex store Andelsmejerier i Koldingegnen ere nu tildels inde paa at behandle deres Smørproduktion paa denne Maade; den opnaaede Pris har været 6 à 8 Øre højere end for bedste saltet Smør.

Vel er der endnu Fremskridt at gjøre, før den absolute Sikkerhed i Tilvirkningen og den fulde Finhed opnaaes, men at de ovennævnte systematiske Forsøg, hvis heldige Udvikling og Forløb skyldes en smuk Samvirken mellem Konsulenten i England (Faber) og Mejerikonsulenten hersteds (Nissen-Dall) i Forbindelse med Sel-

skabets Sekretær (R. Schou), have ført til et anerkjendelsesværdigt Resultat, fremgaar af de Bedømmelser, der i den senere Tid ere hjemkomne, og af hvilke følgende Udtalelser fra ansete Firmaer i England hidsættes:

Manchester, 29de Oktober 1894.

»Prøverne af Smør i Ruller ere virkelig meget fine og saa nær fuldkomne, som de kunne lave dem. Jeg kan ikke finde nogen Fejl ved dem. Kan De meddele mig til hvilken Pris jeg kan faa denne Slags Smør? Jeg er sikker paa, hvis denne Kvalitet kan holdes, da at kunne gjøre en stor Forretning dermed«.

Manchester, 2den Oktober 1894.

»Jeg har nu atter set paa Prøverne i Dag, Fredag, og finder, at de have holdt sig glimrende.

Jeg skulde være meget glad ved at faa 1—200 Centner om Ugen af samme Slags Smør.

Hvis Danmark regelmæssig kan producere den Kvalitet Smør, som Prøverne ere af, behøve de ikke at frygte Konkurrencen med australsk Smør«.

Da Begjæret efter den omhandlede Art Smør er begrænset, vil det ogsaa være et begrænset Antal Mejerier, der kunne høste direkte Fordele deraf; men det er ogsaa langt fra alle Mejerier, der egne sig for Tilvirkning af dette Smør, da det forudsætter visse Vilkaar, der desværre ikke kunne fyldestgøres alle Steder, saasom 1) absolut fint Smør, 2) rigeligt og godt Vand, 3) rigelig Is, 4) god Plads, 5) dygtigt og rigeligt Personale, og 6) ikke for lang Afstand fra Jernbanestationen. Men efterhaanden som flere og flere Mejerier ville bestræbe sig for at kunne deltage i den omhandlede Forretning, vil forhaabentlig det engelske Marked ogsaa kunne udvides og derefter Indgang opnaaes paa Parisermarkedet, hvilket Maal ingenlunde er opgivet, men vedblivende fastholdes af Selskabet og af de med dette samvirkende Kræfter.

For saa vidt muligt at hindre, at Mejerier uden de tilbørlige Forudsætninger kaste sig ind paa Tilvirkningen af denne Slags Smør til Skade for dem selv og for Sagen i sin Helhed, idet de ved et daarligt Produkt vil kunne bringe det danske ferske Smør i Miskredit, inden dette endnu har vundet en anerkjendt fast Plads paa det engelske og franske Marked, har Landhusholdningsselskabet anskaffet en ret kostbar hydraulisk Presse, og ifølge Kontrakt med en Mand i Kolding overladt ham denne til Mærkning af de af ham fabrikerede Kasser, hvori det ferske Smør forsendes i Ruller, imod at han kun afhænder disse Kasser til de Mejerier, der have erholdt Tilladelse af Selskabet til at benytte dem, hvilken Tilladelse bl. a. er betinget af, 1) at Mejerierne ved en fagkyndig Undersøgelse findes egnede til Fremstilling af fersk Smør, 2) at deres Mejerist er bleven tilbørlig uddannet i dette Øjemed, hvilket medtager et Par Uger, og 3) at Mejerierne stille sig under Landhusholdningsselskabets Tilsyn, hvilket besørges enten af Mejerikonsulenterne eller af den af Selskabet i dette Øjemed uddannede Instruktør. Ved Brud paa et eller andet af disse Vilkaar fortæbes Retten til at benytte de af Selskabet stemplede Kasser, og en Kontrol med Afsætningen af disse er derfor indført. Ligeledes har Selskabet for at bevirke større Ensartethed i Farven af det Smør, der forsendes i de saaledes stemplede Kasser, tilstillet alle de Mejerier, der have stillet sig under dets Tilsyn, samme Slags Smørfarve gratis, da de forskjellige Slags Smørfarver, Mejerierne ellers benytte, ogsaa give Smørret en forskjellig Farve.

Da det ferske Smør er noget mindre holdbart end det almindelige salte Smør, og da det er af Vigtighed, at det kommer Forbrugeren saa frisk som mulig i Hænde, saa gjælder det om at skaffe en saa hurtig og hyppig Trafik til det engelske Marked som muligt. I dette Øjemed er der truffen Aftale med det forenede Dampskibsselskab om forskjellige lettende og betryggende Forhold Bestuvningen vedrørende. Men vort Smørmarked i Midtengland er vort

egentlige Hovedmarked; ogsaa her vil en stor Del fersk Smør kunne placeres, og en to Gange ugentlig Dampskibsforbindelse mellem Esbjerg og Grimsby vil derfor være i høj Grad ønskelig eller vel endog helt nødvendig, naar Sagen skal vinde nogen større Fremgang og blive af den væsentlige Betydning for vor Mejeridrift, som ellers alt tyder paa, at den vil kunne blive.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, Decbr. 1894.

C. Castenschiold.

J. C. la Cour.

Rudolf Schou.
